

*О. Б. Афанасьєва, викладач-стажист кафедри міжнародної економіки,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»*

СТВОРЕННЯ ГОСПІТАЛЬНОГО БАНКУ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМНИМИ АКТИВАМИ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ

Після завершення світової фінансової кризи 2008-2009 рр., незважаючи на проведені антикризові заходи, орієнтовані на покращення якості активів, у багатьох банках України досі спостерігається високий рівень проблемної заборгованості. Інструменти, які реалізуються на рівні банківських установ, не завжди є ефективними та потребують допомоги центрального банку.

Так, у жовтні 2009 р. НБУ розробив для розгляду план створення санаційного банку на базі фінансово-кредитної установи, на баланс якого банки переводили б проблемні кредити в обмін на цінні папери. В якості цінних паперів розглядаються векселі, облигації та сертифікати зі спеціальним статусом строком на 7 – 10 років. Проект даної установи ґрунтується на шведській моделі банку проблемних активів. Крім того, подібний проект створення фонду для викупу проблемних кредитів українських банків розглядає і Міжнародна фінансова корпорація.

В залежності від засновників банк проблемних активів може бути створений у наступних формах:

- державна,
- приватна,
- змішана.

Так, у деяких країнах компанії з управління проблемними активами створюються у *приватній формі*, тобто або певним банком, або їх групою, або окремими інвесторами. Побудова bad-банку виключно за рахунок коштів приватних інвесторів в Україні вбачається майже неможливою,

оскільки для створення подібної установи необхідні великі обсяги фінансових ресурсів, які за сучасних умов вітчизняної економіки відсутні (без участі держави).

Іншою формою банку проблемних активів є *державна*, тобто кошти на створення установи виділяються із державного бюджету, а засновником виступає уряд або центральний банк.

Якщо учасниками при створенні bad-банку виступає не тільки держава, але й банки, приватні інвестори, організації, у тому числі й міжнародні, то в такому випадку банк проблемних активів приймає *змішану форму*.

Проаналізувавши сильні та слабкі сторони різних за формою власності госпітальних банків, на нашу думку, враховуючи реалії вітчизняної економічної ситуації, *більш підходящим є створення bad-банку за рахунок державних коштів у поєднанні з фінансовими ресурсами інвесторів*. Такими інвесторами в Україні можуть виступати саморегулюючі організації в банківській системі, а також власне великі банки. Серед таких банківських організацій слід відзначити: Асоціацію українських банків; Український кредитно-банківський союз; регіональні банківські союзи; інші асоціації банків України.

Проте *головний пакет акцій повинен все-таки належати державі*, яка і має бути суб'єктом контролю процедури викупу та реструктуризації проблемних банківських активів. Таким чином, госпітальний банк змішаної форми власності з переважаючою роллю держави буде найбільш ефективним для української банківської системи, оскільки дозволить розподілити ризик перевантаження державного бюджету фінансовими зобов'язаннями між державними органами та банками. Крім того, така структура bad-банку дозволить реструктуризувати іпотечні кредити; забезпечити гарантування процедури переведення проблемних активів та їх подальшого викупу банками.